

mogel. Za prvega sodnijskega zdravnika v Ljubljani, je pa imenovan dr. Schuster, ki tudi slovenščine ne zna. To je pa še le začetek. V kratkem bomo imeli zaznamovati še več tacihi slučajev. Zjedinjena levica hoče, da se nemštvu po možnosti dobi prejšnje pozicije in to je v prvi vrsti naloga, da se začno nastavljati nemški uradniki. Lahko si pa mislimo, kako se bode postopalo še le na Koroškem in Štajarskem, ako se že na Kranjskem tako ravna.

V teh dveh slučajih se vlada niti na to ne more sklicevati, da ni imela slovenščine sposobnih uradnikov. Samo dobre volje ni imela. Ko bode pa šlo za službe na Štajarskem in Koroškem, bode pa še včasih težavo dobiti slovenščine sposobnih uradnikov in bode vlada tem ložje opravičevala imenovanje nemških.

Z vso gotovostjo lahko rečemo, da se bližamo časom, ko slovenski uradnik zaveden svoje narodnosti ne bode imel upanja priti na kako boljše mesto. Odločevalo bode politično mišljenje.

Neki slovenski list misli, da bi se dalo s tem od pomoči, da bi s takimi uradniki morali le slovenski občevati, potem bi se pa kmalu sami prepričali, da niso sposobni za svoje mesto, pa tudi tisti, ki so jih imenovali, bi se prepričali. Mi smo popolnoma za to, da proti tujcem z vso odločnostjo branimo svoj jezik in se ga povsod poslužujemo, ali vendar ne verujemo, da bi to že pomagalo. Skušnje izza prejšnjih liberalnih vlad nam kažejo, kako trdo kožo imajo ti nemški uradniki. In tudi ne moremo zahtevati, da bi vsi prebivalci z vso odločnostjo proti njim branili narodove pravice, ker marsikdo se boji uradniku zameriti, da bi morda sebi s tem kaj ne škodoval. Taki dogodki so v tesni zvezi z vso notranjo politiko in se bodo tedaj korenito odpravili, ko ta politika nastopi drugi pot.

Sedaj tudi mi nimamo nobenih nad, da bi res tisti poslanci, ki so pristopili koaliciji za Slovence kaj dosegli na Dunaji. Vse bode ostalo pri obljubah. Mogoče je, da se obnovi gimnazija v Kranji, ali najbrž bode imela precej nemški značaj, ako se obnovi pod sedanjo vlado. To bi pa potem ne bila nobena narodna pridobitev več. Seveda tudi tiste ljudske šole se nam bodo dale, pri katerih se bode že videlo, da smo zanje na potu do upravnega sodišča, kjer se odreči ne bodo mogle. Drugih pridobitev nimamo pričakovati. Naši poslanci so na Dunaji postali peto kolo na vozu, nanje se ne bode nikdo več oziral.

Seveda poguma Slovenci zaradi tega ne smemo zgubiti. Tek časa bode tudi naredil konec sedanji koaliciji. Naj se še tako upirajo gospodje pravičnejšemu volilnemu redu, ali naposled bodo pa le odjenjati morali. Saj vidimo v Belgiji. Kako so se upirali razširjenju volilne pravice, ali tek časa je bil močnejši nego moč parlamentarnih strank in ne bode dolgo, ko se zavalj kamen na grob nekaterih strank, ki so nedavno bile še tako močene. Tako se tudi v Avstriji ne bode dal zavreti tek stvarij, naj se nemški konservativci in liberalci še tako trudijo in tedaj tudi naš narod dobi pravice svoje.

Politični pregled.

Koroški deželni zbor. V koroškem deželnem zboru so bile burne razprave o preloženju humbreške ceste in pa o postrežnicah v novi deželni bolnici. Nova humbreška cesta je slabša, nego je bila prejšnja, ali vendar je celovski deželni glavar pritiskal na občine, da so donašale, da se je postavil spomenik koroškemu deželnemu predsedniku, ki ima baje posebnih zaslug za preloženje te ceste. To stvar je v deželnem zboru spravil v razgovor slovenski poslanec g. Einspieler. Popolnoma pa stvari ni mogel pojasniti, ker mu je deželni glavar odtegnil besedo in ker so Nemci silno kričali, ko je poslanec čital pismo kotmirskega župana v tej stvari. — V novo bolnico pa hočejo koroški liberalci vpeljati protestantske dijakonice iz Nemčije. Posl. Einspieler in pa škof Kahn sta temu ugovarjala in zahtevala, da se vpeljejo usmiljene sestre. Stvar se je izročila posebnemu odseku v pretres, kateri se bode najbrž izrekel za protestantske dijakonise, ker sedaj v Celovci le to kaj velja, kar prihaja iz Berolina. Zlasti je pa to zanimivo, da se za protestantske dijakonise baje posebno poganja soproga deželnega predsednika.

Najvišje sodišče za dežele češke krone. V odseku za razpravo o Vašatyjem predlogu o osnovi posebnega sodišča za dežele češke krone so se izjavili veleposestniki in pa Nemci, da se ne udeležijo posvetovanj. S tem je posvetovanje tega odseka onemogočeno. O Nemcih je čisto naravno, da se ne udeležijo posvetovanj. Tudi o veleposestnikih se ne čudimo, dokler z Nemci vlečejo za jedno vrv. Pričakovali bi pa bili, da bodo gospodje naravnost povedali, zakaj ne glasujejo in ne bodo iskali nobenih olupševalnih izgovorov. V svoji izjavi trdijo, da se češko državno pravo ne more obnavljati kar kosoma, temveč se mora stvar najedenkrat izvršiti in zato ne morejo osnovo najvišjega sodišča izločevati iz družih državnopravnih vprašanj. Gospodje naj bi vendar naravnost povedali, da jim na češkem državnem pravu ni nič ležeče, ko vendar sedaj že vsakdo ve, pri čem da je. Motijo se daleč, če mislijo, da bodo še nadalje koga slepili. Za Slovane pa ni nobene škode, če se ne osnuje omenjeno sodišče, ker bi se potem le Čehi bolj odločili od južnih Slovanov.

Moravski konservativni veleposestniki so se tudi odločili od narodne stranke in menda mislijo tudi z liberalci hoditi po dorni in strni. Te dni so objavili neko izjavo, v kateri pravijo, da s Staročehi ne morejo več hoditi, ker so se zbližali s Mladočehi. Posebno pa v tej izjavi naglašajo, da so le politična, ne pa narodna stranka. S poslednjim so pa le hoteli povedati, da naj Čehi nikar ne pričakujejo od njih, da bi jih podpirali. Veleposestvo na Češkem in Moravskem se je toraj do malega izneverilo češkemu narodu. To je gotovo velikega političnega pomena in češki politiki bi morali po premenjenih razmerah uravnati svojo politiko. Sedaj morajo sploh svojo politiko postaviti bolj na demokratično podlago in iskati oporo sploh le pri demokratičnih v prvi vrsti seveda slovanskih strankah. To pa zahteva, da popuste svojo državnopravno politiko in se oprimejo le narodne enakopravnosti in pa demokratičnih načel. Pred vsem naj bi Čehi delali na to, da se najdejo tla za osnovo velike slovanske demokratične stranke v Avstriji.

Ogersko. — Vladi s svojo politiko ne gre nič kaj po sreči. Iz vladne stranke je izstopilo zopet nekaj članov. Izstopivši osnovali so svoj klub, kateremu je predsednik bivši predsednik zbornice poslancev Pechy. — Hud udarec je zadel vladno stranko pri obnem zboru budimpeštanske narodne kazine. To društvo se je vedno prisvajalo nekako vodstvo v ogerski politiki. Najglavneje besedo v njem imajo razni bogati plemenitaši. Pri dopolnilni volitvi v odbor sta Koloman Tisza in pa minister Fejervary voljena le z dvema glasovoma večine. Propalo je več članov vladne stranke, mej njimi ministra Ludovik Tisza in Bethlen. Voljenih je devet največjih nasprotnikov

vladne cerkvene politike, mej drugim tudi sklicevatelj katoliškega shoda grof Zichy. Liberalna stranka je zaradi tacega izida močno razdražena in se že govori, da mislijo liberalci izstopiti iz narodne kazine. Vladi se stališče že maje, posebno ker v višjih krogih z njeno politiko nikakor niso zadovoljni.

Nemčija. — Na političnem polju zanima svet najbolj novica, da sta se nemški cesar in bivši državni kancelar knez Bismarck pobotala. Kakor znano, živela sta ta dva v nespozumljenju. Nasprotovala sta si drug drugemu v političnih vprašanjih. Posebno Bismarck je kaj rad javno grajal upravo nemškega cesarstva. Cesar je zadnji čas sprevidel, da je najboljša, da se z Bismarckom sporazume. Voljo k temu sporazumljenju je tekom minolega leta pokazal že nekaterikrat. Zadnje dni storil je pa v to svrhu prav odločilen korak. Ko je namreč Bismarck okrel od influence, poslal mu je po svojem adjutantu steklenico starega vina, mu čestital na ozdravljenju in ga povabil v Berolin. Bismarck se je zahvalil in obljubil priti v Berolin. Te dni je Bismarck res prišel v Berolin, kjer so ga najlepše sprejeli. — Glede sporazumljenja Bismarckovega in cesarjevega so razna mnenja, eni pravijo, da bo to vplivalo na politiko, to je, da se bode cesar zana prejšnjim po nasvetih Bismarckovih, drugi zopet trdijo, da bode cesar tudi zanj sam vladal po svoji volji. Bolj gotovo je, da je cesar za to iskal prijateljstva z Bismarckom, da se bo mogel o raznih stiskah, ki se obetajo Nemčiji, nanj obrniti za svet; sicer bo pa zadevo razjasnila bodočnost.

Srbija. — Simičevo ministerstvo je sestavljeno iz zmernih naprednjakov in liberalcev. Radikalni klub je prepovedal vsakateremu radikalcu vstop v ministerstvo. Ko se je novo ministerstvo predstavilo skupščini, izjavili so radikaleci, da ne podpirajo nove vlade. Radikalni listi pišejo strogo proti nezakonitemu postopanju krone, posebno, ker se je poklical Milan v Beligrad, ko se je bil zavezal z besedo, da ne pride več na Srbsko. Nova vlada skupščine ni razpustila, pač pa odložila zasedanje do 1. novembra. Do tega časa misli namreč doseči sporazumljenje. — Zatožbo proti bivšim liberalnim ministrom je nova vlada zaustavila. — Okrožne in okrajne prefekte nadomestila je vlada s častniki in poskrbela sploh za vsako odvrnitev nemirov.

Obrtnija.

Čikago in Kolumbijeva razstava.

(Dalje.)

Čitatelji so gotovo že večkrat čuli o Kaliforniji, tisti deželi v Ameriki, kjer poleg Avstralije izkopljejo največ zlata na svetu. Pa tudi sicer je Kalifornija blagoslovljena dežela. Naravno je, da ta dežela ni hotela na razstavi zaostati za drugimi deželami. Poleg države Illinois je bila palača te države izmeje palač posamičnih ameriških držav največja. Tu razstavljeni predmeti so bili kaj lepo in razvidno vrejeni.

Že poslopje samo je jako znamenito. Zidava je v onem španjskomavriškem slogu, v katerem so bile zidane prve misijonske hiše očetov frančiškanov v Kaliforniji. Konci minolega stoletja so misijonarji frančiškanskega reda prišli v te kraje širit sv. vero in ž njo pa tudi izobraženost. Prvi tak misijon se je v Kaliforniji bil osnoval leta 1769. in v začetku tega stoletja je že bilo 18 taci misijonov. Po letu 1845. so pa ti misijoni propali vsled premenjenih političnih razmer. Razstavino poslopje imelo je več stolpov in kupol, ki so bile točno narejene

po stolpih in kupolah na omenjenih misijonskih poslopih. Na strehi je tudi bil napravljen vrt in pa kavarna.

Kalifornija je še nedavno imela lepe gozde, po katerih so rasla nenavadno debela drevesa. Pri glavnem vhodu v razstavino poslopje leži kos tacega velikanskega drevesa in zraven je pa bil nabasan kalifornski medved.

Znotraj je bila osvetljena dvorana, ki je z zgornjo galerijo dajala bila 100.000 štirjaških čevljev prostora za razstavo. Pod kupolo bil je deloma oddeljen prostor. Stene in stebri so bili ozaljšani z zastavami, palmami, travami in raznovrstnimi praprotni, ki vse kažejo, da ima Kalifornija že vroče podnebje. Pod kupolo je lepo šumljal vodomet okrog stare datelnove palme, katero so s koreninami bili izkopali, pripeljali in posadili semkaj. Okrog tega prostora razvrščeni so pavilijoni posamičnih okrajev.

Tu so bili razstavljeni razni žlahtni plodovi te dežele, pomaranče, limone, jabolke, hruške, velikanske dinje in zelje, pa tudi sloveči kalifornski med.

Posebno zanimiva je bila razstava rudnin. V sredi je bil postavljen kip onega W. Marshalla, kateri je našel pri grajenju neke žage prvo kepico zlata v Kaliforniji, katera je potem obrnila pozornost sveta na to deželo. To se je zgodilo dne 19. januarja 1848.

Najditelj prvega zlata v Kaliforniji in pa tudi lastnik zemlje, na kateri se je našlo to zlato, sta umrla v revščini, ali veliko družih jih je pa potem obogatelo v tej deželi. V tem oddelku je razstavljena tudi ploščinasta ponev, v kakeršnih so sprva izpirali zlato v Kaliforniji. Potem so razstavljene razne novejšje priprave za izpiranje zlata. Tu naj omenimo, da se je v Kaliforniji dosedaj pridobilo že za 1400 milijonov dolarjev zlata.

Toda ne le zlata, temveč tudi druge rudnine je poslala Kalifornija na razstavo. Tako je razstavljeno živo srebro, ki se tu dobiva v večjih množinah. Boraksu se dobiva poleg v Kaliforniji le še v Novi Nevadi.

Tudi kalifornski baker, demanti in turmalini v lepih svetlorudečih kristalih so bili videti v tem oddelku.

Razstava je pa tudi pokazala Kalifornijo kot izvrstno vinorodno deželo. Razstavljena so bila vina, kakeršne morajo ugajati tudi najbolj razvajanemu grlu, tudi kalifornski konjak je na jako dobrem imenu. Poleg tega je pa Kalifornija tudi pokazala svoje izvrstno olje. Vroče podnebje posebno oljki ugaja. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Obrtna šola v Malboretu na Koroškem. V Kanalski dolini je prebivalstvo prišlo v veliko bedo, ker so propale tamošnje železne fužine. Da se pomore prebivalstvu, se je ondu osnovala obrtna šola, da se tako vvedo druge obrti. Ta šola pa ni le šola, ampak tudi hkratu produktivna zadruga, in obeta mnogo dobička, tako da se bodo Kanalci lahko preživeli. Šola je že prvo leto imela 480 gld. prometa. Poleg strugarstva se bodo na tej šoli oziroma v pridruženih zadrugi delale tudi razne stvari iz alabastra in drugega kamenja v tej dolini. Napravil se je tudi že stroj za obdelovanje kamenja. V Avstriji se alabaster samo v Galiciji rabi za stavbeni obrt in ima ta obrt